

MASSIVE MIMO MEGVALÓSÍTÁSA AZ 5G-BEN

HTE RÁDIÓSZAKOSZTÁLY RENDEZVÉNY

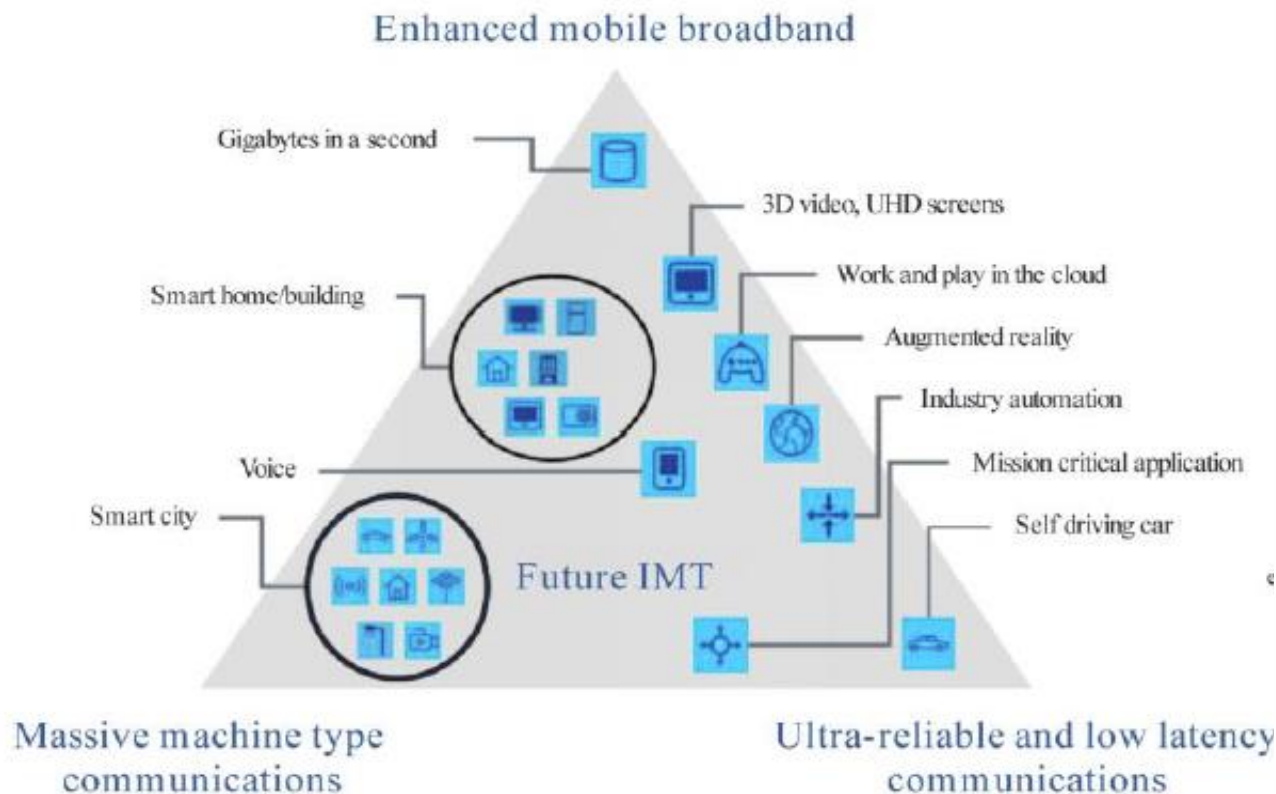
KISS TAMÁS
TANÁCSADÓ
MAGYAR TELEKOM
2018.10.18

TARTALOM

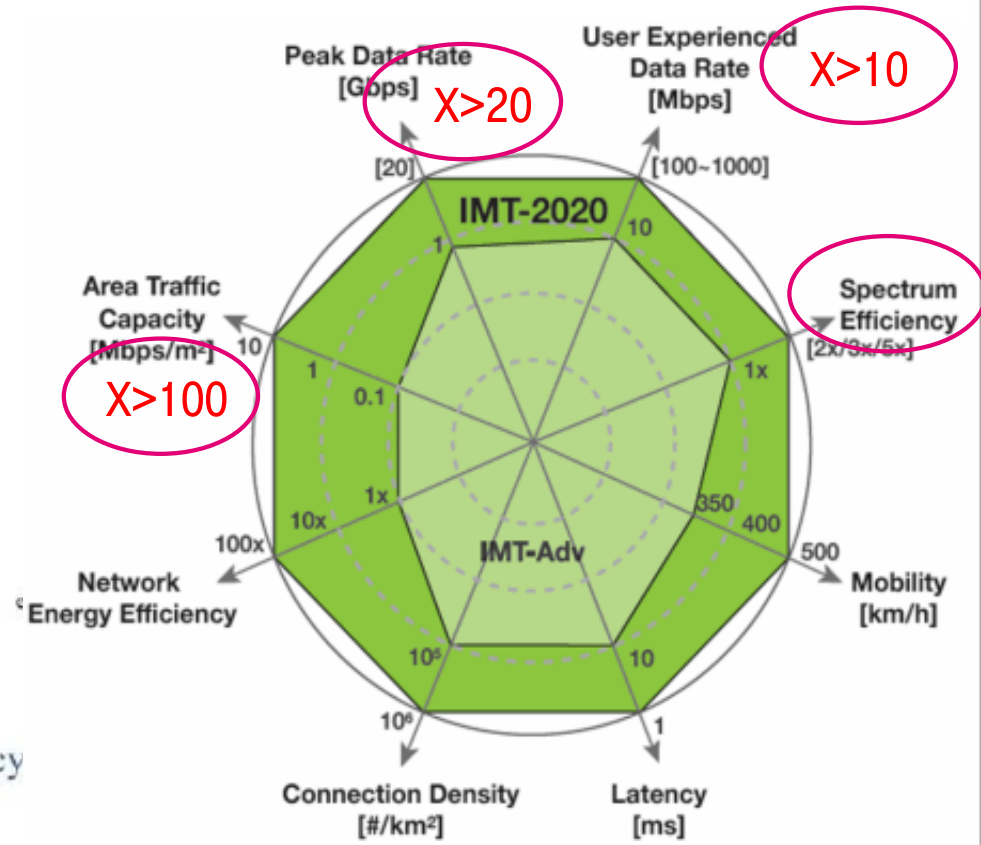
- Miért van szükség a Massive MiMo-ra az 5G-ben?
- Mi a MiMo?
- Mi az, hogy Single User, vagy Multi User MiMo?
- Mikor massive a MiMo?
- Hogyan néz ki egy Massive MiMo antenna architektúrája?
- Milyen új antenna terminológiát kell megtanulnunk?
- Mennyivel növeli a Massive MiMo a kapacitást és a lefedettséget?

AZ 5G JELENTŐSEN NÖVELI A MOBIL HÁLÓZATOK KAPACITÁSÁT

Figure 1: IMT 2020 Performance Targets

Source: ITU Recommendation ITU-R M.2083-0, September 2015

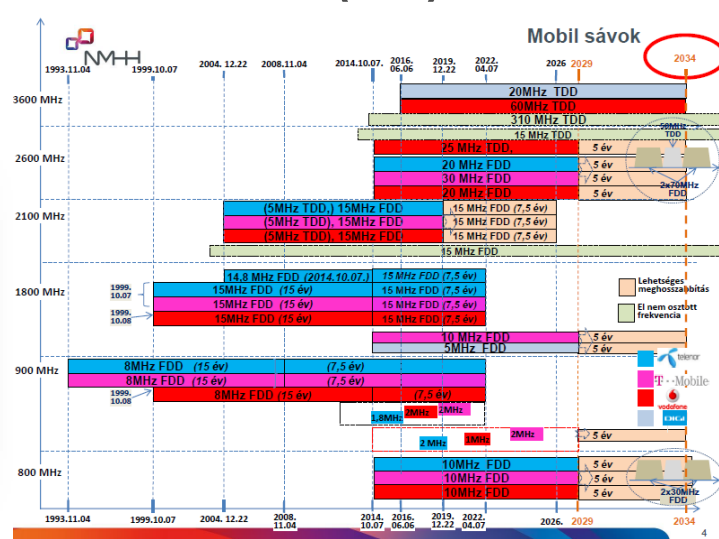

A MOBIL HÁLÓZAT KAPACITÁSA EGYSZERŰ FORMULÁVAL SZÁMÍTHATÓ

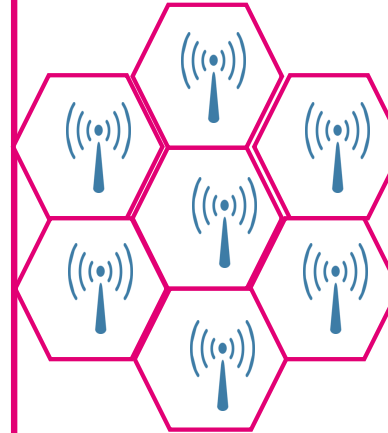
kapacitás
(bit/s/km²)

= rendelkezésre álló spektrum
(Hz)

X cella sűrűség
(cella/km²)

X spektrális hatékonyság
(bit/s/Hz/cella)

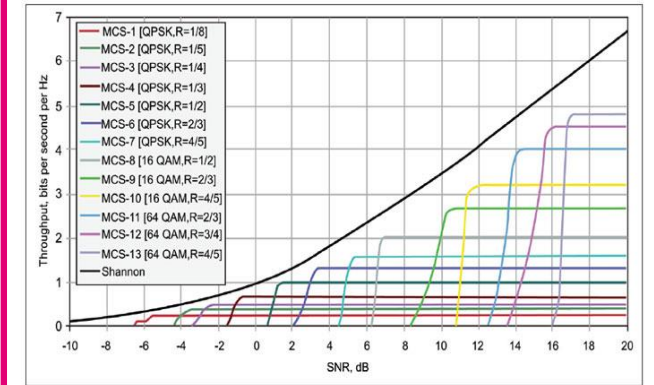
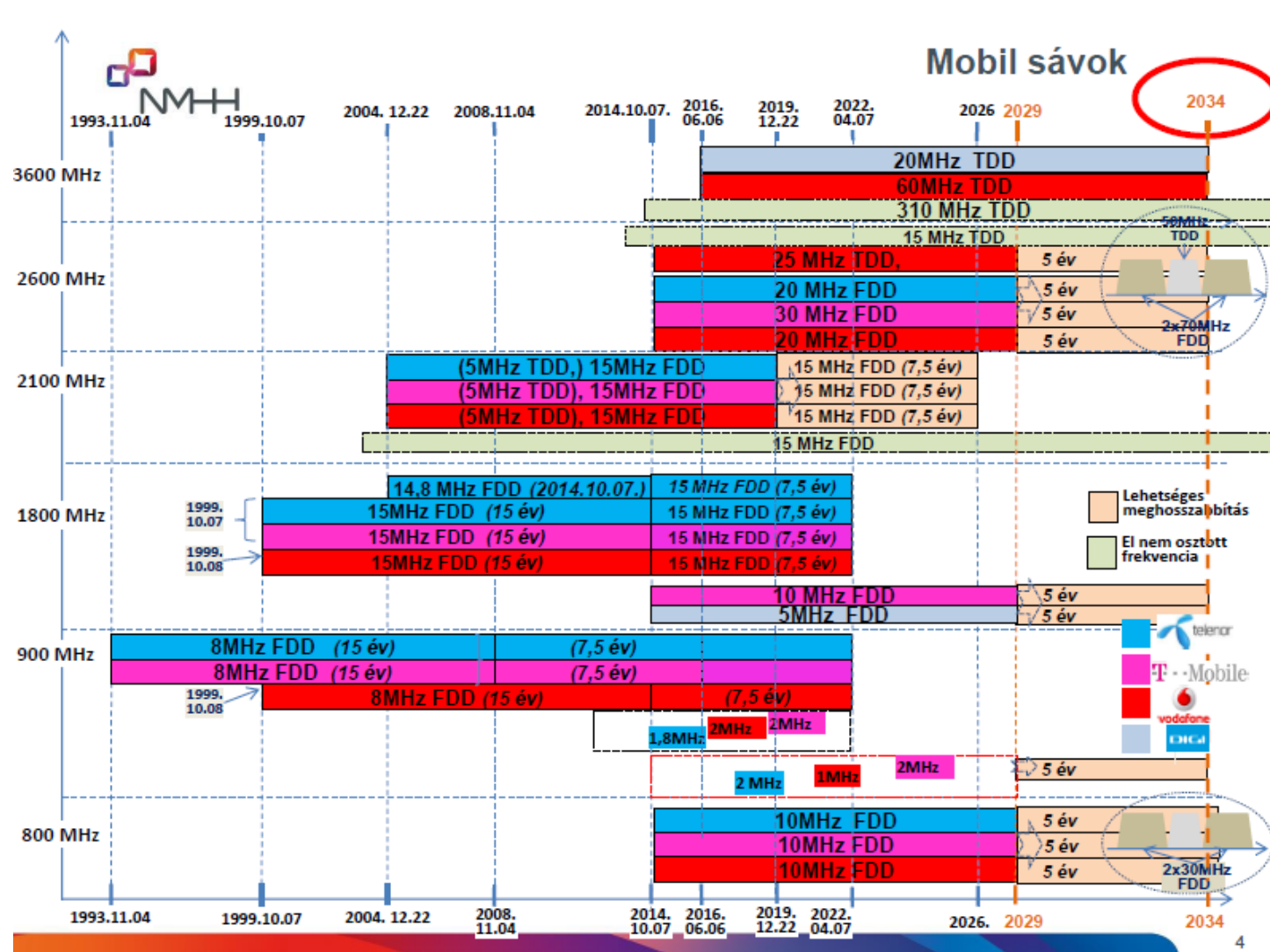
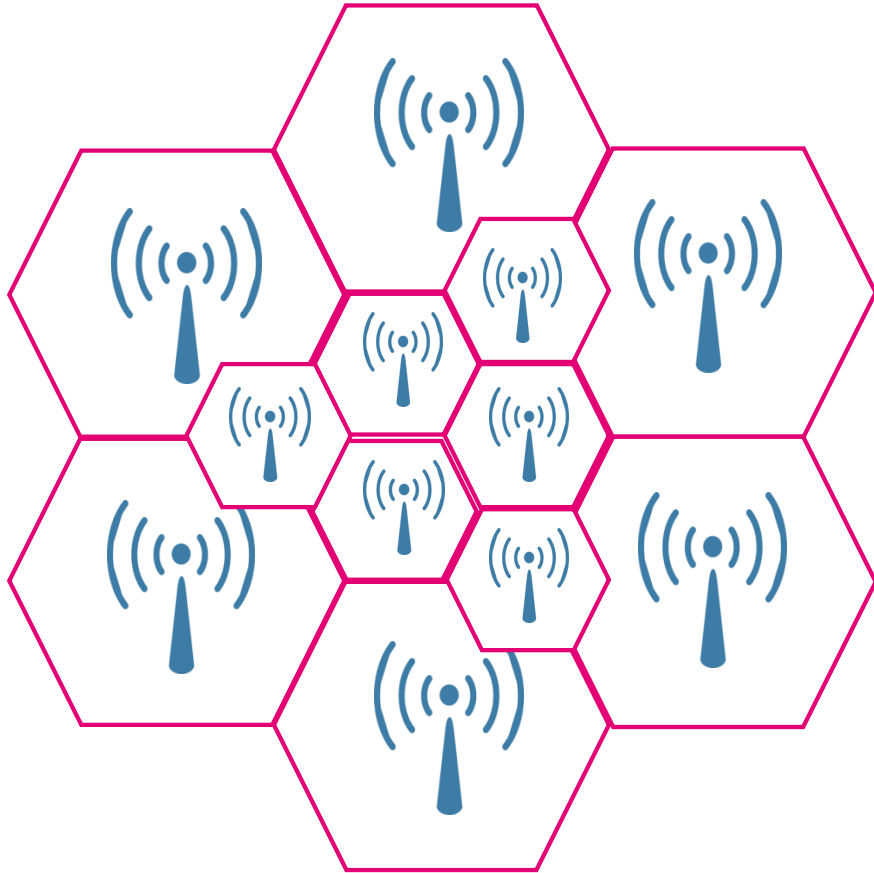

Figure 1.

VEGYÜNK FREKVENCIÁT → A FREKVENCIÁK SZÁMA KORLÁTOS

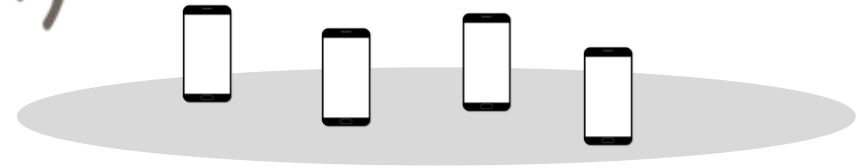
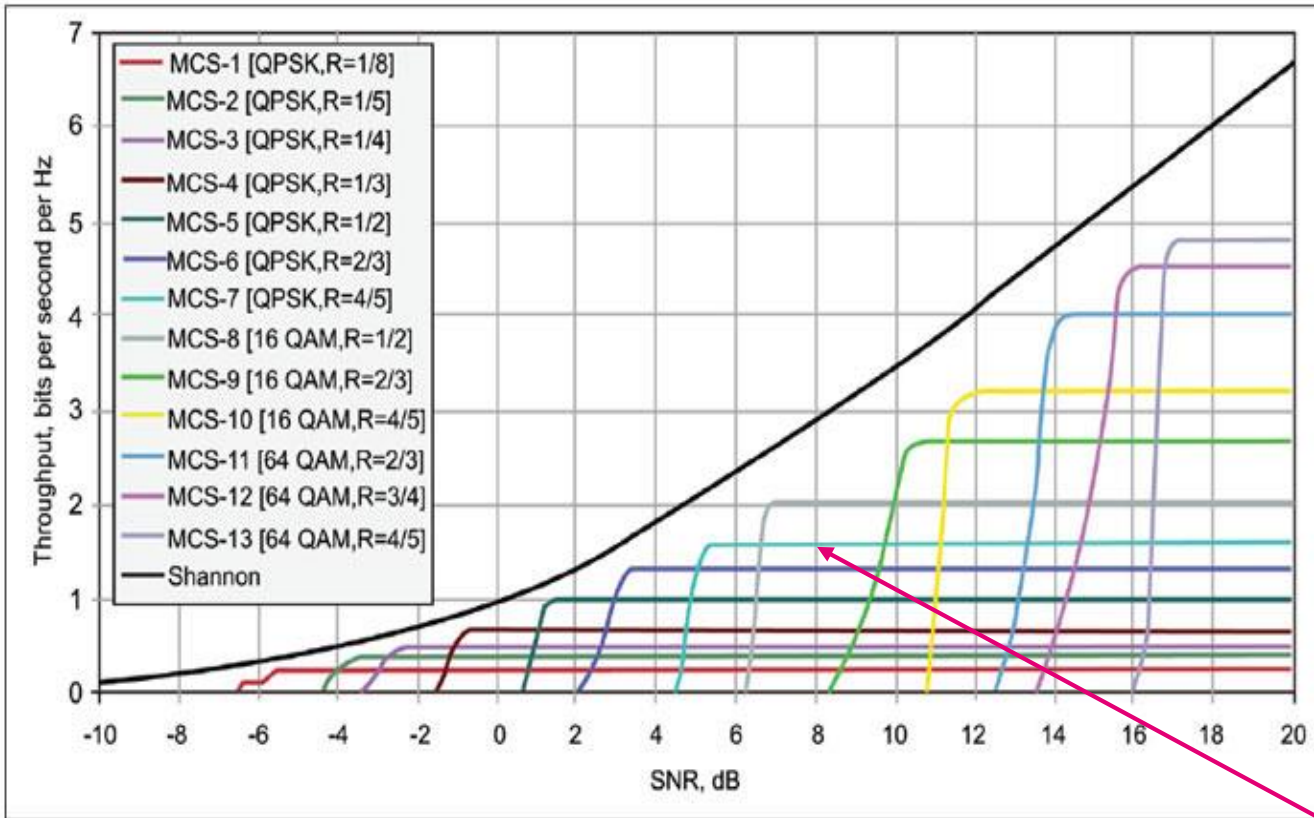

SŰRÍTÜK A CELLÁKAT → KÖLTSÉGES, IDŐIGÉNYES

- Cella sugár n -ed részére csökkentése → állomás szám n^2
- Ezzel együtt jelentősen emelkednek az és építési és fenntartási költségek
- Megvalósítása időigényes
- Szabályozások korlátozzák az építést
- Az interferencia romlik → cella kapacitás nem nő

NÖVELJÜK A SPEKTRÁLIS HATÉKONYSÁGOT → SHANNON LIMIT

$$C = B \log_2 (1 + S/N)$$

LTE jellemző spektrális hatékonyság (2x2 MIMO)

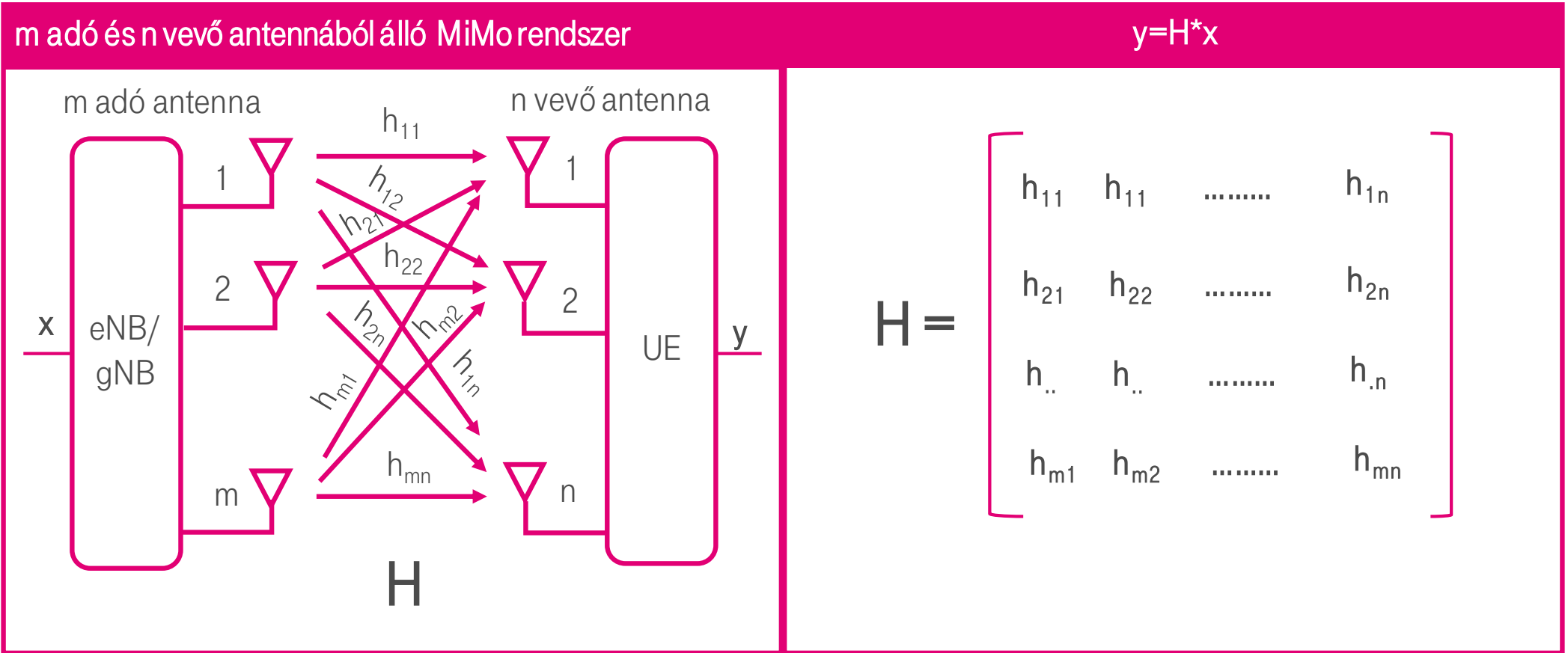

MI A MEGOLDÁS?

MIMO

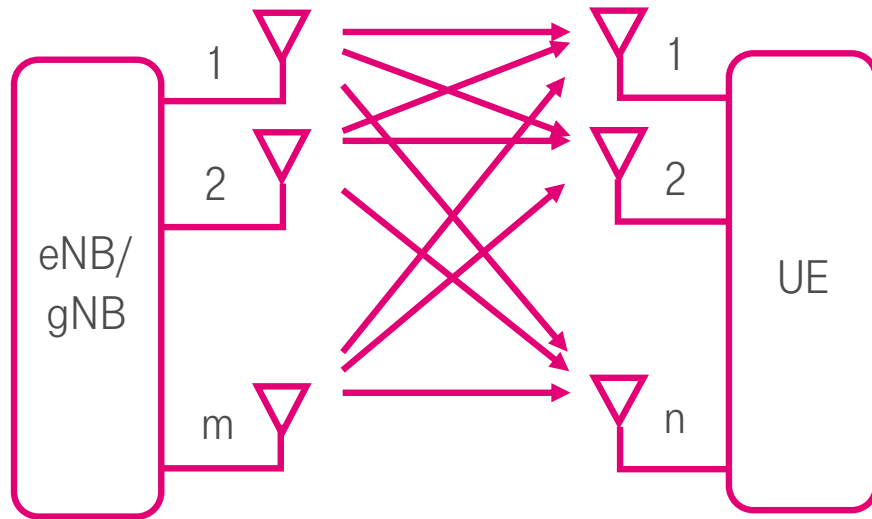

MULTIPLE INPUT MULTIPLE OUTPUT (MIMO): UGYAN AZON A FREKVENCIÁN M;N FÜGGETLEN ANTENNA, KÜLÖNBÖZŐ ADATFOLYAM

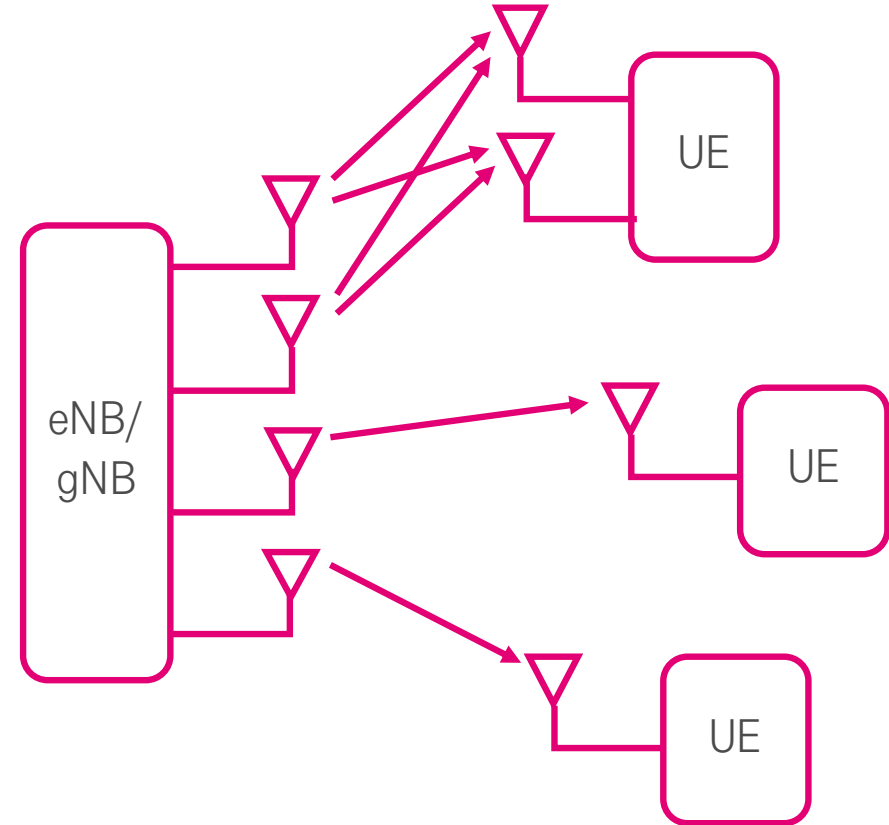

A MIMO NÖVELI A FELHASZNÁLÓK SZÁMÁT VAGY AZ ADATSEBESSÉGET

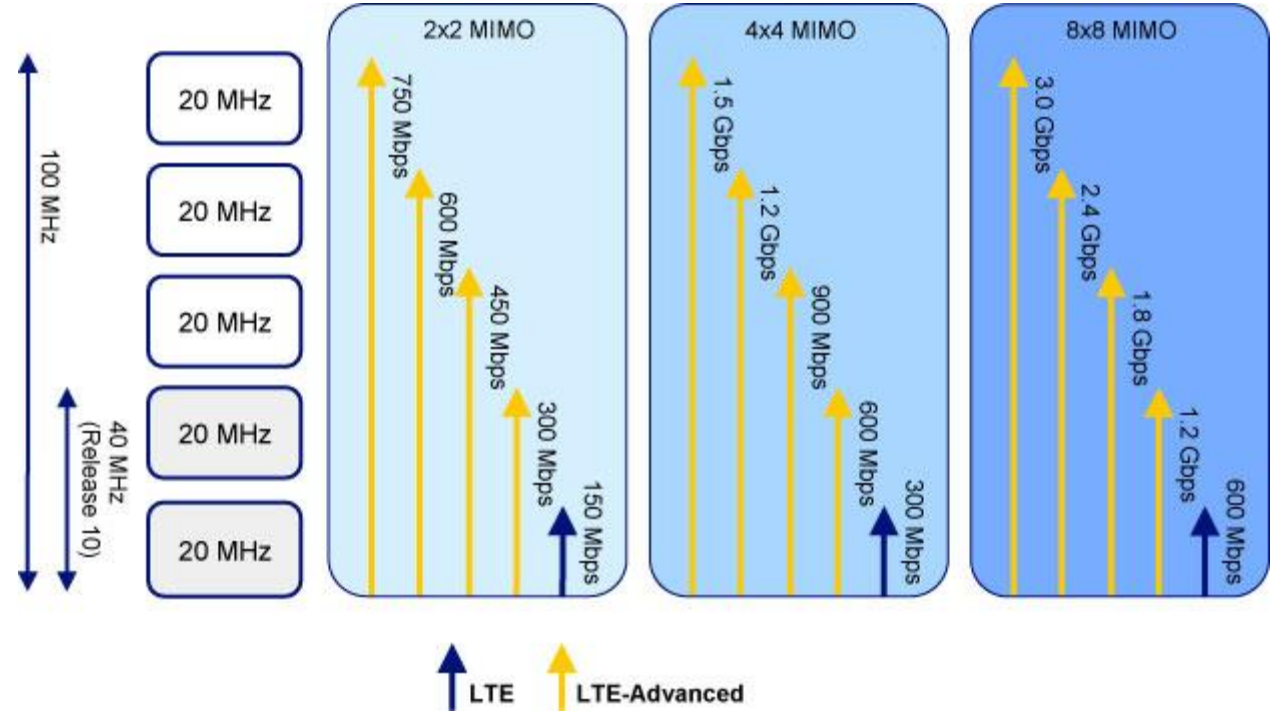
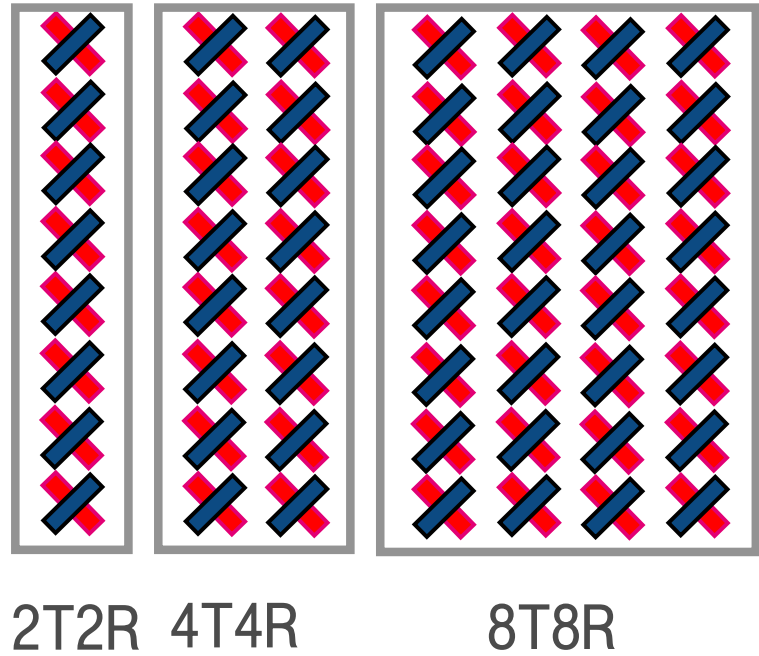
Single User MiMo (SU-MiMo) → adatsebesség növelés

Multi User MiMo (Mu-MiMo) → felhasználó szám növelés

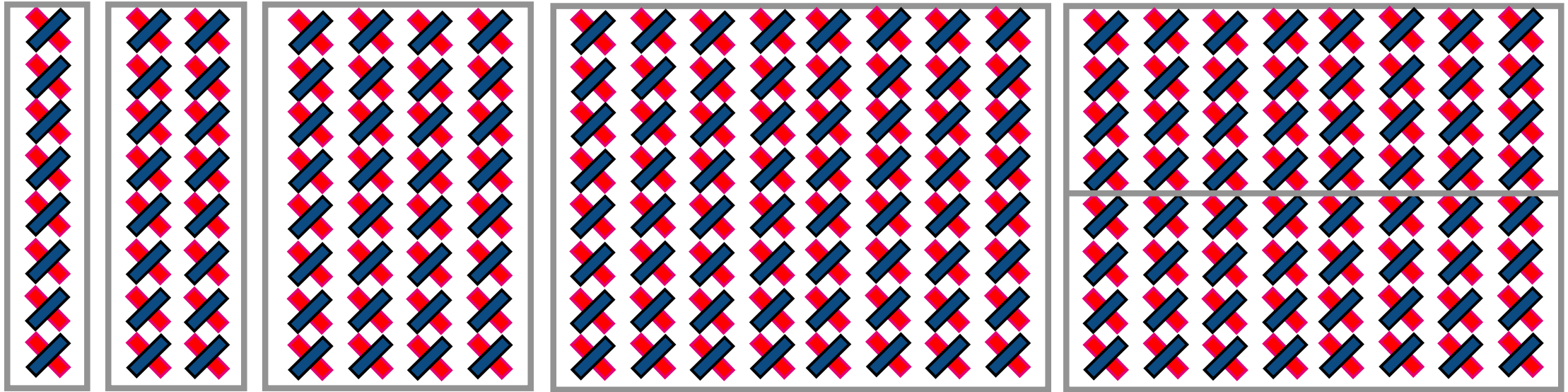

A MIMO MÁR AZ LTE-BEN IS ALAP FUNKCIÓ

MASSIVE MOMO: LEGALÁBB 16 FÜGGETLENÜL VEZÉRELHETŐ ANTENNA, IRÁNYÍTHATÓ ANTENNA NYALÁBOKKAL, MU-MIMO TÁMOGATÁSSAL

2T2R

4T4R

8T8R

16T16R

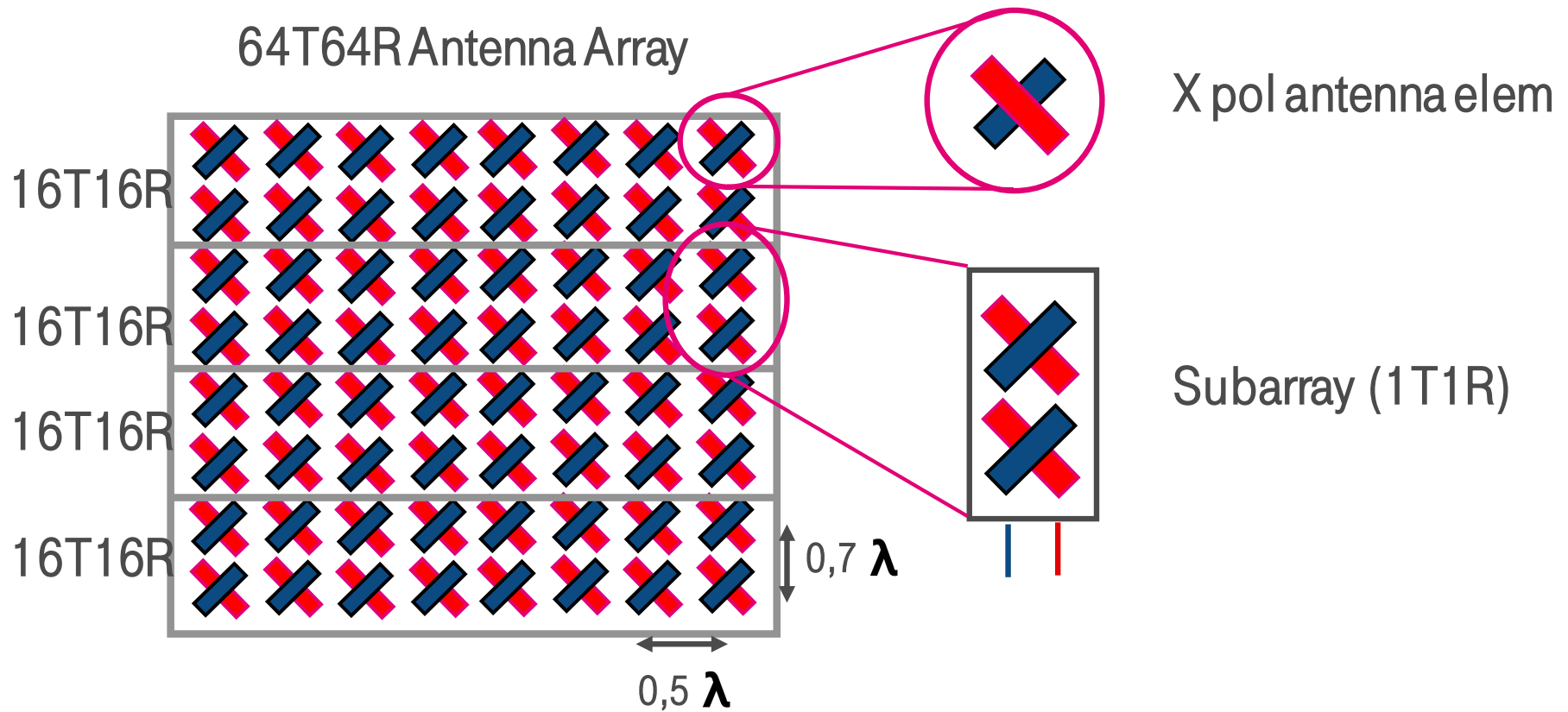
32T32R

Massive
MiMo

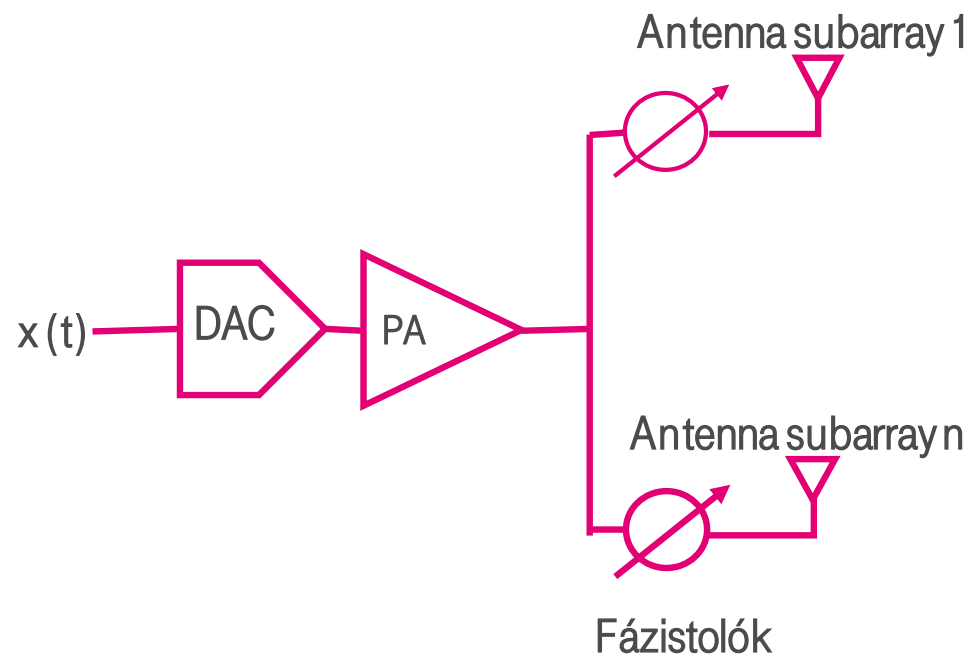
EGYÜTT. VELED

MASSIVE MIMO ANTENNA ALAPFOGALMAK

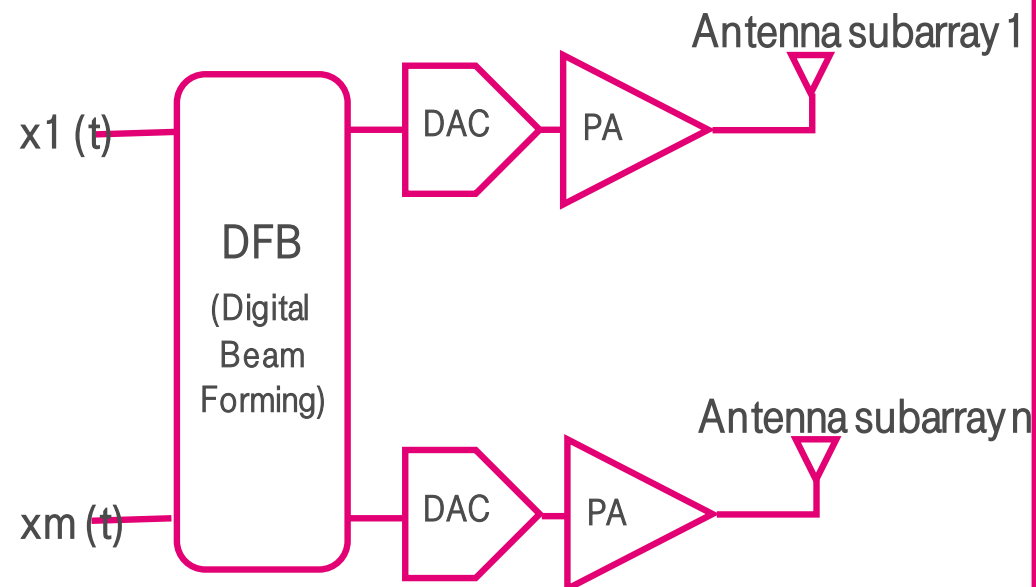
ANALÓG ÉS DIGITÁLIS NYALÁBFORMÁLÁS

Analog Beam Forming → 1 nyaláb/antenna

- Ugyan az a jel táplálja az összes antenna elemet
- Fázistolók alakítják ki az antenna nyalábot
- Jellemzően egy nyaláb antennánként
- MU-MiMo-ra nem alkalmas

Digital Beam Forming → több nyaláb/antenna

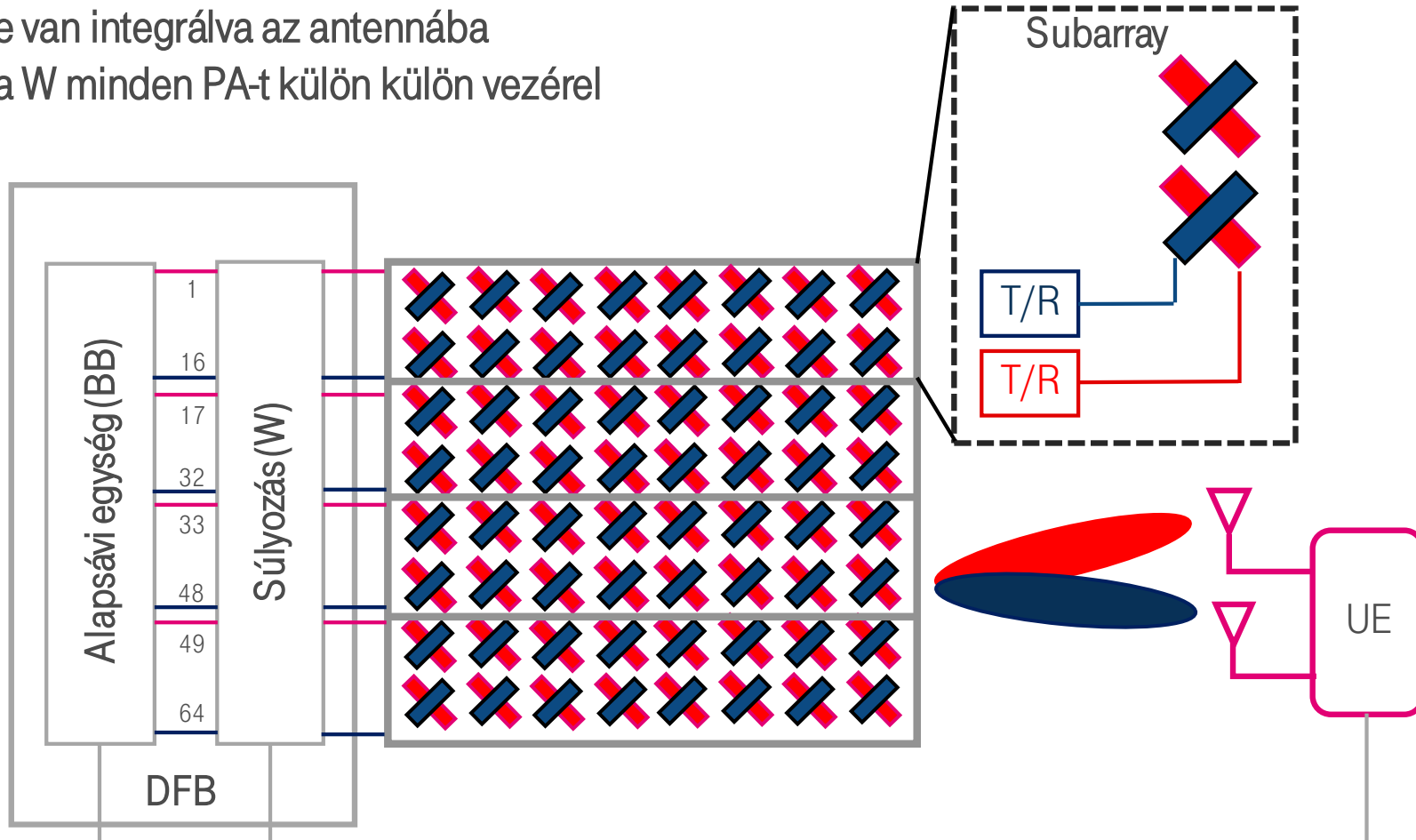

- A DBF minden antenna elemet elér
- Antenna elemenként DAC és PA →
- Antennánként különböző fázis és teljesítmény → több nyaláb →
- MU-MiMo lehetséges
- Elvileg annyi nyaláb, ahány TRX

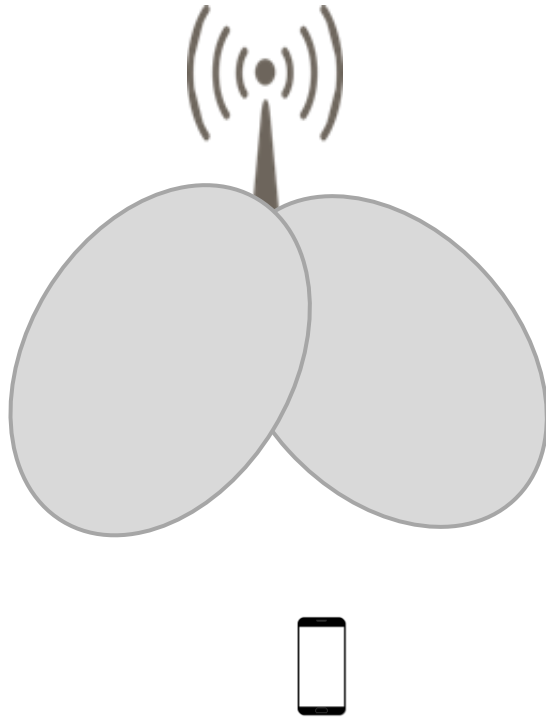
ACTIVE ANTENNA SYSTEM (AAS) → MS SPECIFIKUS HORIZONTÁLIS ÉS VERTIKÁLIS NYALÁBFORMÁLÁS

A PA bele van integrálva az antennába
A BB és a W minden PA-t külön külön vezérel

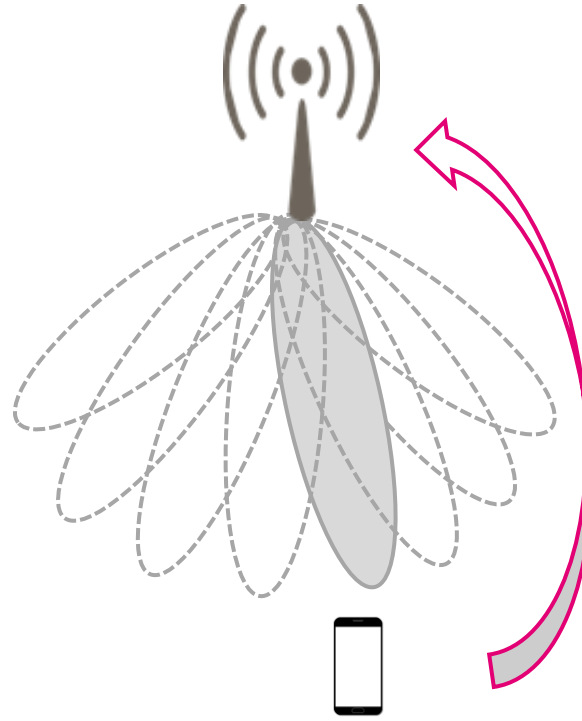
MS SPECIFIKUS NYALÁBFORMÁLÁS MEGVALÓSÍTÁSOK

Fix szektor nyalábok

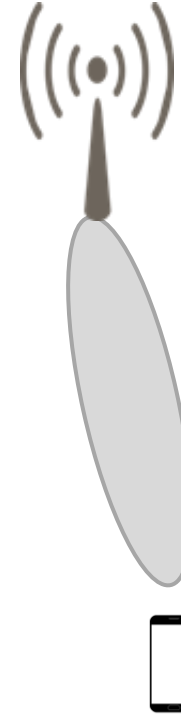
Cella specifikus nyalábformálás

Fix nyaláb irányok

A UE jelzi a gNb felé a legjobb nyalábot

Egyedi nyaláb

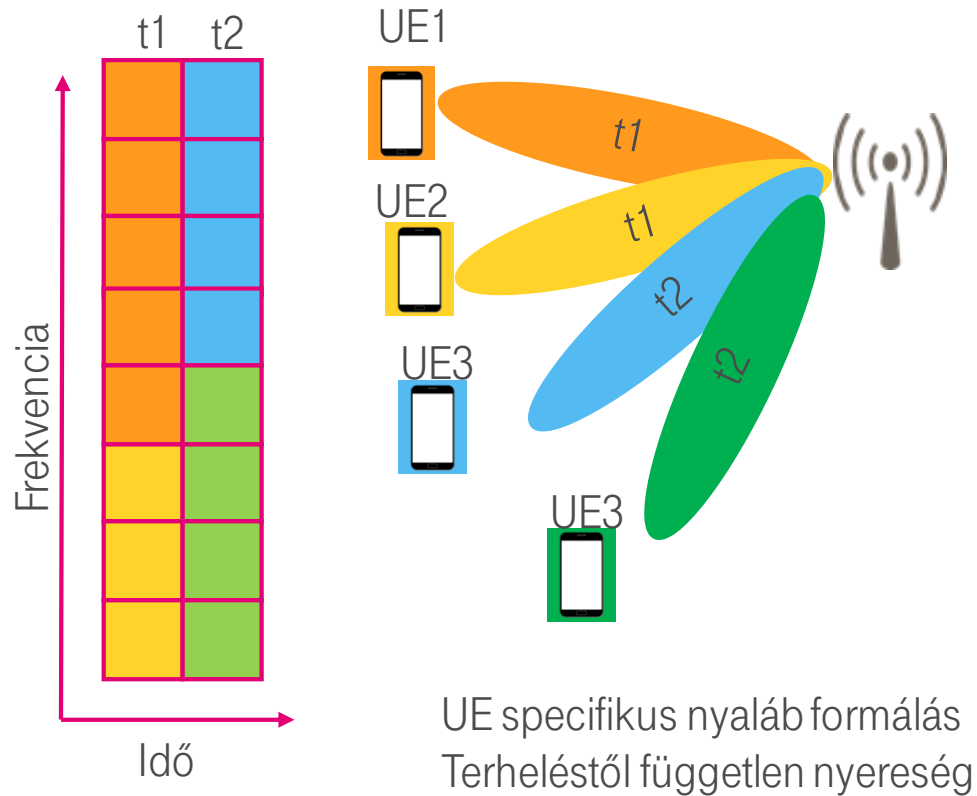

A gNb méri az UL-t és ebből határozza meg az nyaláb irányát

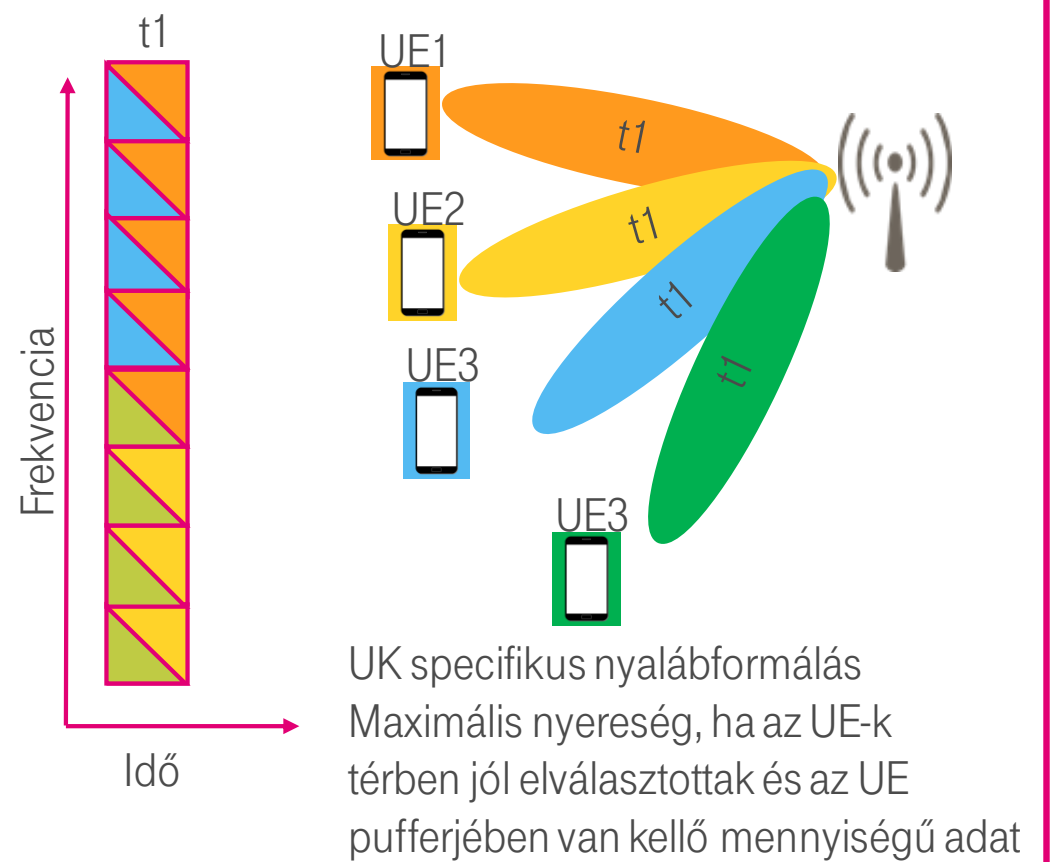
Komplexitás

A MU-MIMO HATÉKONYABBAN HASZNÁLJA AZ ERŐFORRÁSOKAT

SU-MiMo: Ugyan azt az erőforrást egy UE használja

MU-MiMo: Ugyan azt az erőforrást több UE használja

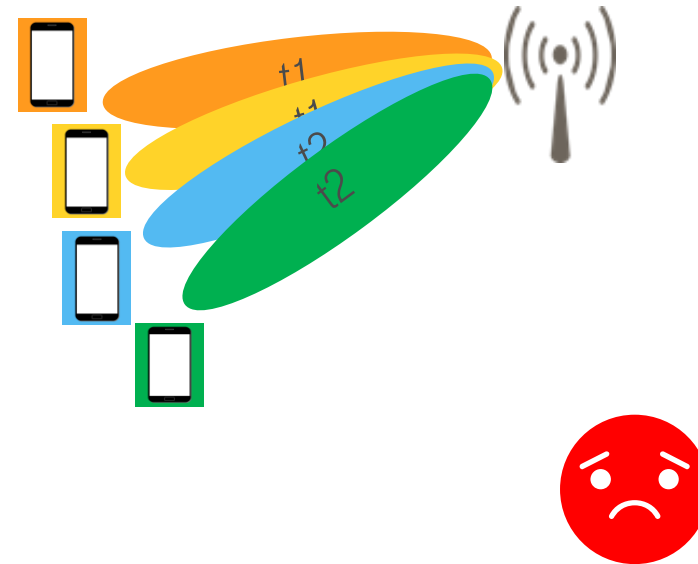

A MU PÁROSÍTÁS CSAK AKKOR MŰKÖDIK, HA A MOBILOK TÉRZEN KELLŐEN TÁVOL VANNAK EGYMÁSTÓL

A nyalábok között KICSÍ a korreláció → MU OK

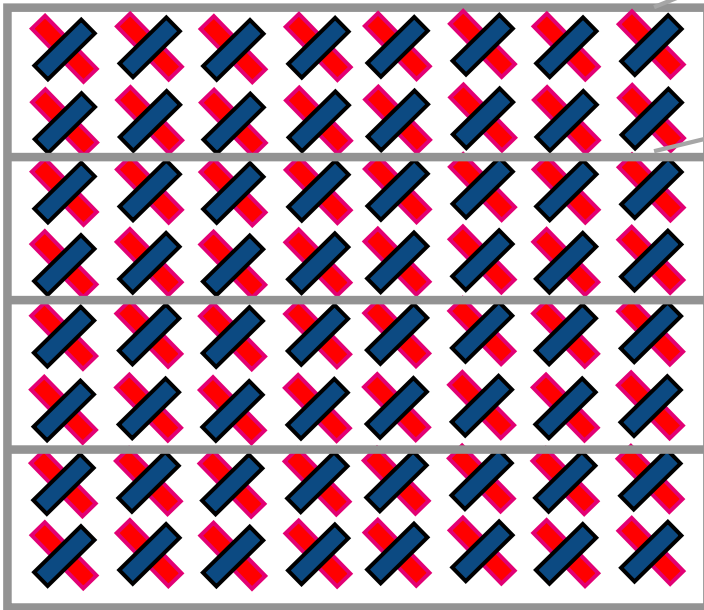

A nyalábok között NAGY a korreláció → MUNOK

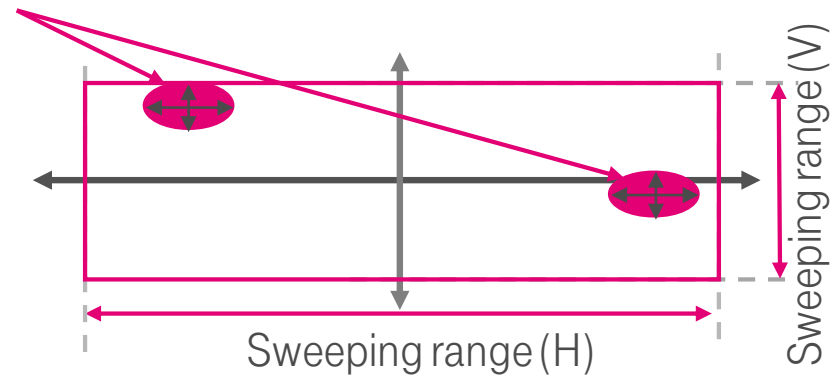
MINÉL TÖBB TRX VAN AZ ANTENNÁBAN, ANNÁL FINOMABBAN IRÁNYÍTHATÓ A NYALÁB

64T64R Antenna Array

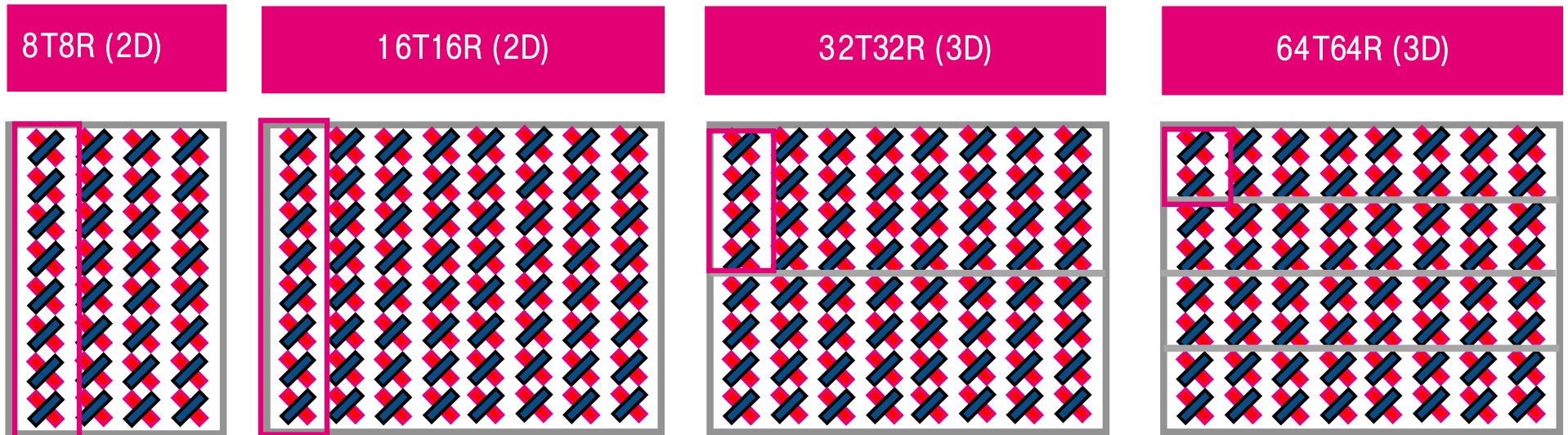
A Subarray határozza meg a az antenna horizontális és vertikális nyílásszögét (sweeping range)
Minél nagyobb az antenna mérete annál keskenyebb az antenna nyaláb, annál nagyobb a nyeresége

A Subarray-kból kialakított antenna horizontális és vertikális nyílásszöge megegyezik a subarray nyílásszögeivel, de sokkal keskenyebb MS specifikus nyalábok alakíthatók ki

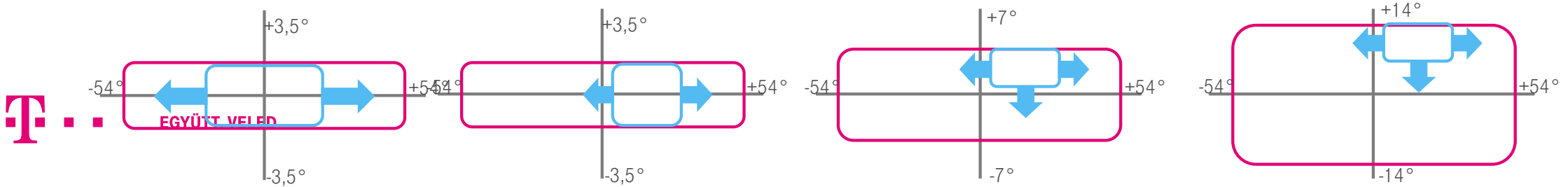

Ahány subarray van az antennában, annyi nyaláb alakítható ki elvileg

TIPIKUS 5G ANTENNA ARRAY MEGVALÓSÍTÁSOK (3,5GHZ)

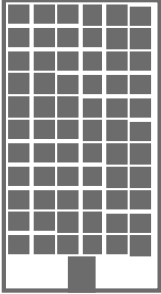
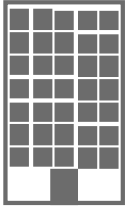

Sweeping range (H)	-54°/+54° (108°)	-54°/+54° (108°)	-54°/+54° (108°)	-54°/+54° (108°)
Sweeping range (V)	NA	NA	-7°/+7° (14°)	-14°/+14° (28°)
Nyaláb nyílásszög (H)	26°	13°	13°	13°
Nyaláb nyílásszög (V)	7°	7°	7°	7°
Antenna nyereség (dBi)	19	22	23	24

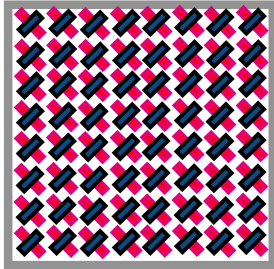

A MIMO NYERESÉGE FÜGG A FÜGG A BEÉPÍTETTSÉGTŐL A BS-OK KONFIGURÁCIÓJÁTÓL ÉS AZ UE-K ELOSZLÁSÁTÓL

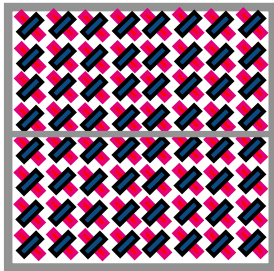
Dense Urban		Antenna magasság:50m-80m BS-ek közötti távolság:200m Épületmagasság:30-40 emelet
Urban		Antenna magasság:25m-30m BS-ek közötti távolság:500m Épületmagasság:5-10 emelet
Suburban		Antenna magasság:20m-25m BS-ek közötti távolság:1000m Épületmagasság:1-4 emelet

BEÉPÍTETTSÉGTŐL FÜGGŐEN KELL AZ ANTENNÁT KIVÁLASZTANI

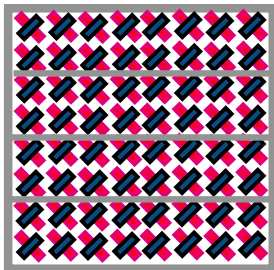
16T16R

32T32R

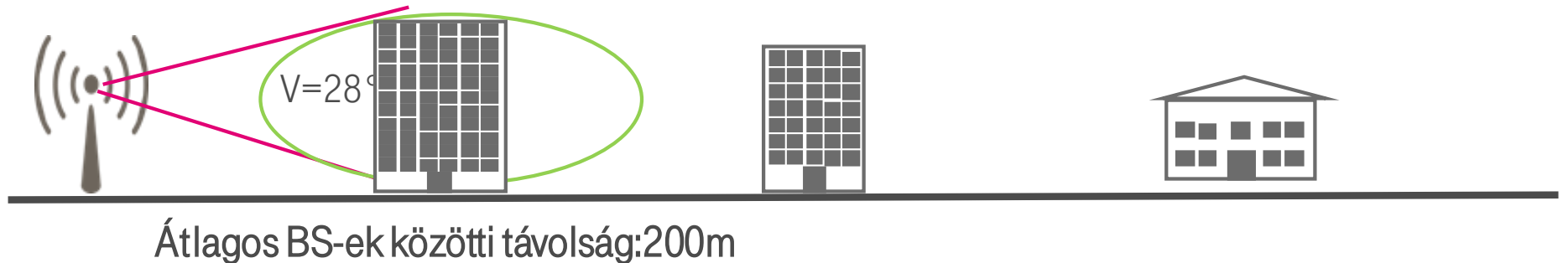
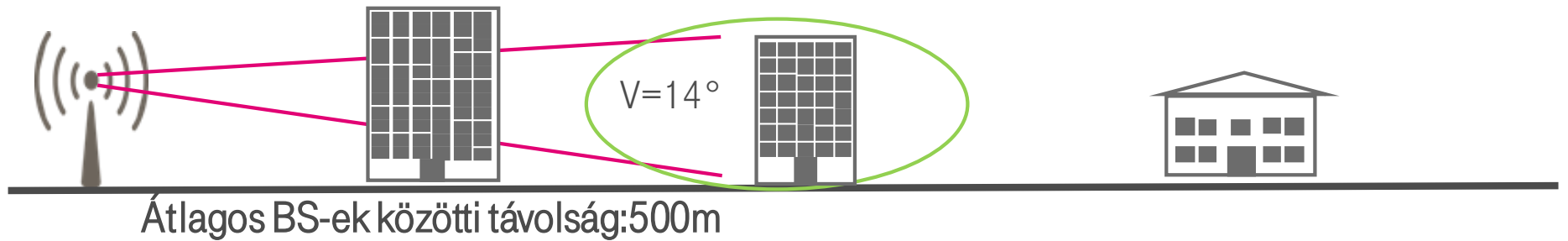
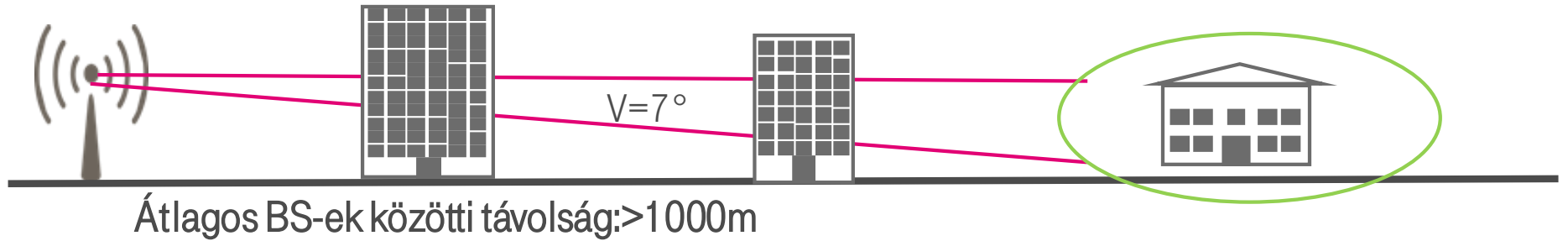
64T64R

Dense Urban

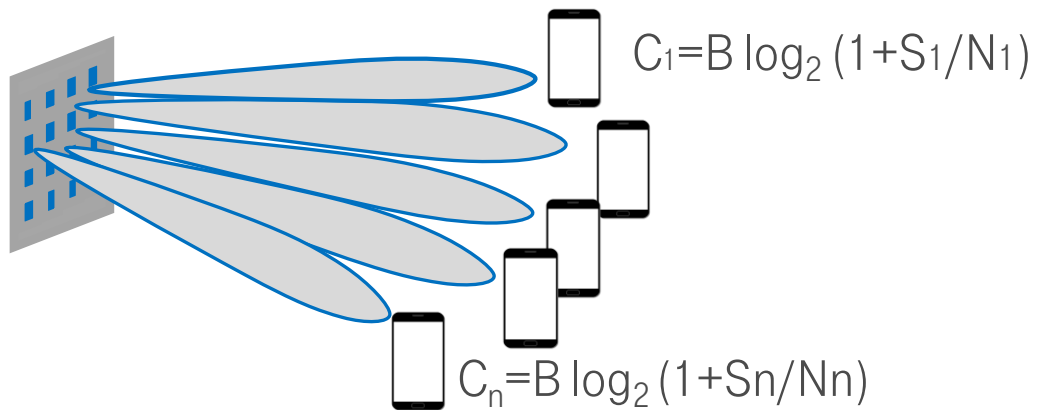
Urban

Suburban

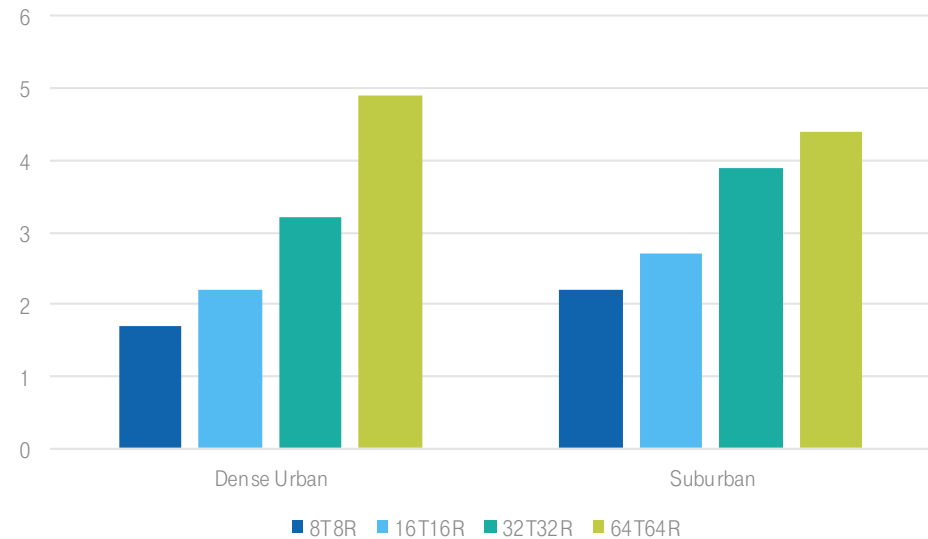

A MIMO AZ ANTENNA KONFIGURÁCIÓ ÉS A BEÉPÍTETSÉG FÜGGVÉNYÉBEN TÖBBSZÖRÖZI A SPEKTRÁLIS HATÉKONYSÁGOT

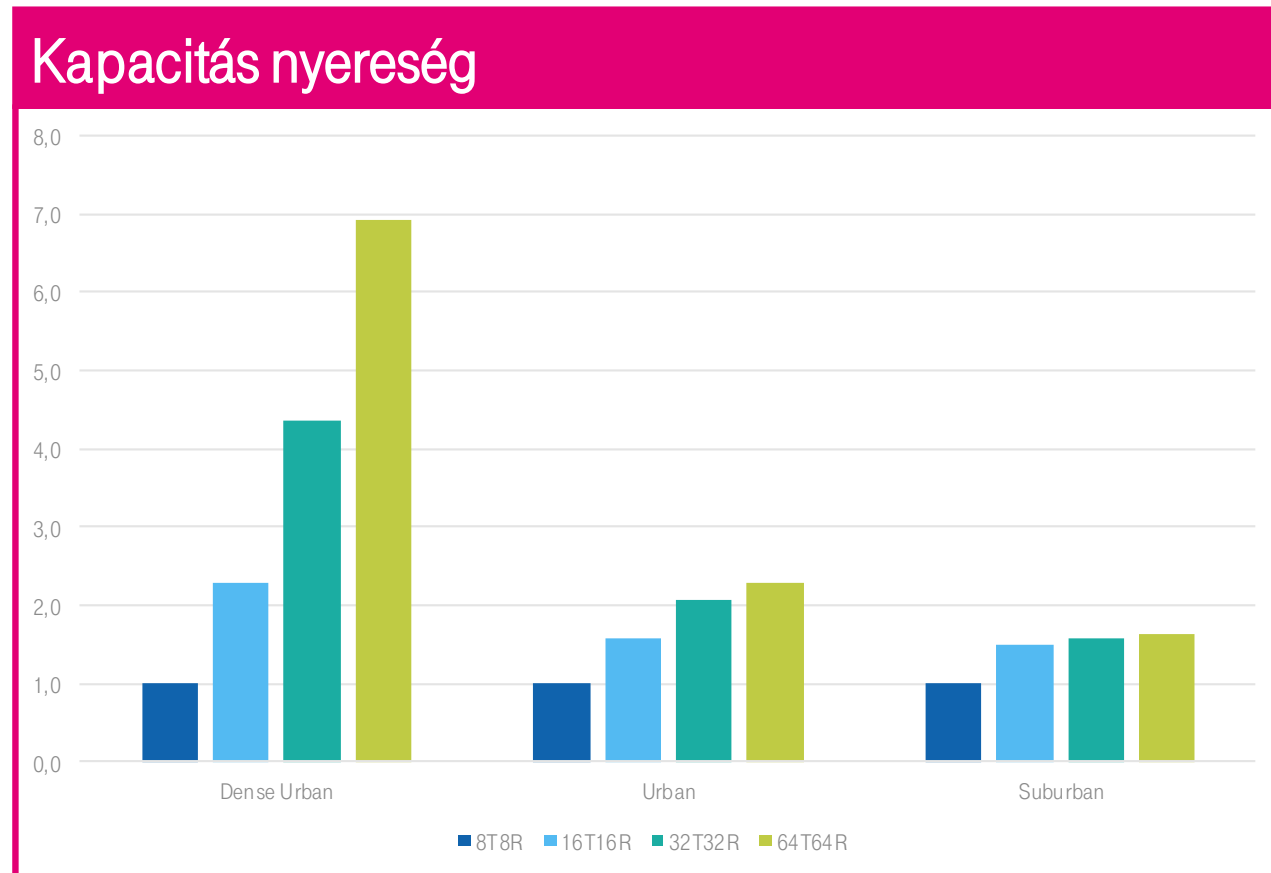
$$C_{\text{MIMO}} = \sum C_n \text{ (ideális esetben)}$$

Gyakorlatban elért spektrális hatékonyság

A MIMO KAPACITÁS NYERESÉGE AZ ANTENNA KONFIGURÁCIÓ FÜGGVÉNYÉBEN ÉS A BEÉPÍTETTSÉG VÁLTOZIK

KONKLUZIÓ

- Az 5G-től elvárt kapacitást MiMo/massive MiMo nélkül nem lehet magvalósítani
- Minél több Tx/Rx-et tartalmaz egy antenna, annál nagyobb a spektrális hatékonyság, kapacitás, lefedettség nyeresége
- Ezt a nyereséget viszont az épület magasságotól/beépítettségétől, forgalom elosztástól függően nem lehet mindenütt lehet kihasználni →
- A 32/64 Tx/Rx antennákat csak nagyon limitáltan lehet Magyarországon kihasználni

A vibrant pink background featuring a dynamic splash of liquid, creating a sense of movement and energy. The splash is centered and spreads outwards, with various droplets and streaks of pink liquid. The overall tone is bright and energetic.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET

KÉRDÉSEK?

T...

EGYÜTT. VELED

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET

KÉRDÉSEK?